

متن پرسش

سلام علیکم! در وجه چرائی استغفار معصومین (ع) معمولا در کتابها و سایتها دلایلی ذکر می شود که چندان قانع کننده نیست. مثلا می گویند استغفار همیشه برای آمرزش گناهان نیست بلکه برای نیفتادن در ورطه گناه هم هست. یا اینکه مثلا می گویند این استغفارات برای تعلیم ما است و خودشان نیز نیازی به استغفار ندارند. و دلایلی شبیه به این. اما همانطور که گفتم این توجیهاات چندان قانع کننده نیست و اگر هم این توجیهاات درست باشد در مورد استغفارات کلی است. اما خوب برخی عبارات معصومین ع نعوذبالله صراحت در گناه دارد. هر چند که آن استغفارات کلی نیز اینطور است. مثلا پیامبر ص فرمودند: «إِنَّهُ لَيَعَانُ عَلَى قَلْبِي وَ إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ بِالنَّهَارِ سَبْعِينَ مَرَّةً.» (بحار الأنوار، ج ۲۵، ص ۲۰۴) خوب اینجا رسول الله ص می فرمایند ابر و غباری بر دلم می نشیند. پس واقعا ابر و غباری است. یا مثلا عبارات امیرالمومنین ع در دعای کمیل. مانند این عبارات: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَهْتِكُ الْعِصَمَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُنْزِلُ النَّقَمَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُغَيِّرُ النَّعَمَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَحْبِسُ الدُّعَاءَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُنْزِلُ الْبَلَاءَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي كُلَّ ذَنْبٍ أَذْنَبْتُهُ وَ كُلَّ خَطِيئَةٍ أَخْطَأْتُهَا» در اینجا صراحتا امیرالمومنین ع می فرمایند: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي كُلَّ ذَنْبٍ أَذْنَبْتُهُ وَ كُلَّ خَطِيئَةٍ أَخْطَأْتُهَا» خوب این «كُلَّ خَطِيئَةٍ أَخْطَأْتُهَا» یعنی چه؟؟؟؟!!! نعوذبالله این عبارات صراحت در گناه دارد. همچنین بقیه عبارات. یا اینکه این عبارت که دیگر از این عبارات دعای کمیل نیز صریحتر است: «عَدَّةٌ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عَيْسَى عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: خَرَجْتُ مَعَ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ ع إِلَى بَعْضِ أَمْوَالِهِ فَقَامَ إِلَى صَلَاةِ الظُّهْرِ فَلَمَّا فَرَغَ حَرَّ لِلَّهِ سَاجِدًا فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ بِصَوْتٍ حَزِينٍ وَ تَعَزَّرَ دُمُوعُهُ - رَبِّ عَصَيْتُكَ بِلسَانِي وَ لَوْ شِئْتَ وَ عَزَيْتَكَ لِأَحْرَسْتَنِي وَ عَصَيْتَكَ بِبَصْرِي وَ لَوْ شِئْتَ وَ عَزَيْتَكَ لِأَكْمَهْتَنِي وَ عَصَيْتَكَ بِسَمْعِي وَ لَوْ شِئْتَ وَ عَزَيْتَكَ لِأَضْمَمْتَنِي وَ عَصَيْتَكَ بِبِيَدِي وَ لَوْ شِئْتَ وَ عَزَيْتَكَ لِكَتَعْتَنِي وَ عَصَيْتَكَ بِرِجْلِي وَ لَوْ شِئْتَ وَ عَزَيْتَكَ لِجَدَمْتَنِي وَ عَصَيْتَكَ بِفَرْجِي وَ لَوْ شِئْتَ وَ عَزَيْتَكَ لِعَقَمْتَنِي وَ عَصَيْتَكَ بِجَمِيعِ جَوَارِحِي الَّتِي أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ وَ لَيْسَ هَذَا جَزَاءَكَ مِنِّي قَالَ ثُمَّ أَحْصَيْتَ لَهُ أَلْفَ مَرَّةٍ وَ هُوَ يَقُولُ الْعَفْوُ الْعَفْوُ قَالَ ثُمَّ أَلْصَقَ خَدَّهُ الْأَيْمَنَ بِالْأَرْضِ فَسَمِعْتُهُ وَ هُوَ يَقُولُ بِصَوْتٍ حَزِينٍ بُؤْتُ إِلَيْكَ بِذَنْبِي عَمِلْتُ سُوءًا وَ ظَلَمْتُ نَفْسِي فَأَغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ غَيْرَكَ يَا مَوْلَايَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ أَلْصَقَ خَدَّهُ الْأَيْسَرَ بِالْأَرْضِ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ ارْحَمْ مَنْ أَسَاءَ وَ اعْتَرَفَ وَ اسْتَكَانَ وَ اعْتَرَفَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ» امام معصوم (ع) چه عصیانی را با پایش، دستش، گوشش، زبانش، چشمش و فرجش انجام داده!!! یا بخش هائی از دعای عرفه مانند: ۱- «اللَّهُمَّ اكْشِفْ كُرْبَتِي وَ اسْتُرْ عَوْرَتِي وَ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي وَ احْسَأْ شَيْطَانِي» در اینجا نیز مانند مورد قبل. همچنین

شیطان امام معصوم (ع) چیست؟! ۲- « وَ عَظَمْتُ [عِنْدِي] حَاطِيَّتِي فَلَمْ يَفْضَحْنِي وَ رَأَى عَلَيَّ الْمَعَاصِي فَلَمْ يَخْذُلْنِي [فَلَمْ يُخْزِنِي] » ۳- « ثُمَّ أَنَا يَا إِلَهِي الْمُعْتَرِفُ بِذُنُوبِي فَأَغْفِرْهَا لِي أَنَا الَّذِي أَخْطَأْتُ أَنَا الَّذِي أَعْفَلْتُ أَنَا الَّذِي جَهَلْتُ أَنَا الَّذِي هَمَمْتُ أَنَا الَّذِي سَهَوْتُ أَنَا الَّذِي اعْتَمَدْتُ أَنَا الَّذِي تَعَمَّدْتُ أَنَا الَّذِي وَعَدْتُ أَنَا الَّذِي أَخْلَفْتُ أَنَا الَّذِي نَكثْتُ أَنَا الَّذِي أَقْرَزْتُ » امام معصوم (ع) دچار چه غفلی شده اند؟! دچار چه جهلی شده اند؟! دچار چه سهوی شده اند؟! امام معصوم (ع) از کدام وعده خویش تخلف کرده؟! چه نقض پیمانی کرده اند که می فرمایند «نکثت»؟! ۴- «إِلَهِي أَمَرْتَنِي فَعَصَيْتَكَ وَ نَهَيْتَنِي فَأَزْتَكَبْتُ نَهْيَكَ فَأَصْبَحْتُ لَا ذَا بَرَاءَةٍ فَأَعْتَذِرُ وَ لَا ذَا قُوَّةٍ فَأَنْتَصِرُ فَبَأَيِّ شَيْءٍ اسْتَقِيلُكَ يَا مَوْلَايَ أَسْمَعِي أَمْ يَبْصِرِي أَمْ بِلِسَانِي أَمْ بِيَدِي أَمْ بِرِجْلِي أَلَيْسَ كُلُّهَا نَعْمَكَ عِنْدِي وَ بِكُلِّهَا عَصِيَّتَكَ يَا مَوْلَايَ فَلَكَ الْحُجَّةُ وَ السَّبِيلُ عَلَيَّ » امام معصوم (ع) کدام امر پروردگار را انجام نداده؟! کدام نهی پروردگار را انجام داده؟! ۵- «لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ» امام معصوم (ع) چه ظلمی را مرتکب شده اند که فرموده اند «إني كنت من الظالمين»؟! البته خوب از آن طرف با توجه به ادله عصمت مطمئنیم امام ع قطعاً هیچ گناهی نکرده است. پس این عبارات را باید چطور فهمید؟! و اینکه فهم صحیح از این روایات چیست؟! البته در جواب شما هم بصورت کلی وجه استغفار معصوم ع را بیان کنید هم خاصاً عبارات بالا را که صراحت در گناه است توضیح دهید. اگر بتوانید به تک تک عبارات بصورت موردی جواب دهید ممنون می شوم. البته یک جواب عمیق و جامع و کامل و فلسفی عرفانی بدهید و یک جواب سطحی مانند بقیه جواب های دیگر کتب ندهید.

متن پاسخ

باسمه تعالی؛ علیکم السلام: با توجه به این که در سؤال و جواب های معمول در این سایت مجبوریم رعایت اختصار را بنماییم تا امکان جواب دادن به همه ی سؤالات باشد در جواب جنابعالی به صورت کلی باید عرض کنم عنایت داشته باشید که قلب امام معصوم که شأن اصلی اش در مقام بی واسطه با حق است اگر به جهت داشتن بدن و نیازهای بدن در حدّ نظر به رفع نیازهای بدنشان از آن حضور مطلق عدول کند برای رسول خدا «صلوٰة الله علیه وآله» و امام معصوم «علیه السلام» قابل تحمل نیست و لذا رسول خدا «صلوٰة الله علیه وآله» می فرمایند: هر روز غباری بر دلم می نشیند که با هفتاد استغفار آن را برطرف می کنم. معلوم است که این استغفار از گناه نیست زیرا کسی که در مقام «ما ینطق عن الهوی» است و میل خود را زیر پا گذارده کاری در مقابل فرمان الهی انجام نمی دهد که عصیانی و معصیتی واقع شود بلکه همان احساس عدول از حضور مطلق برای آن ها سنگین است و در همین رابطه است که حضرت امام حسین «علیه السلام» در دعای عرفه عرضه می دارند: «إِلَهِي تَرُدُّدِي فِي الْأَثَارِ يُوجِبُ بَعْدَ الْمَزَارِ» یعنی نظر به آثار تو مرا از نظر به تو باز می دارد. زیرا فرق است بین آن که با نور خدا به آیات الهی بنگرند تا این که در محدوده ی آیات الهی بر خدا نظر کنند. حالت دوم برای آن ها یک نحوه دوری از خدا است و گناهی محسوب می شود که عصمت آن ها را تهدید می کند و لذا از خدا می خواهند این نوع گناه را که موجب می شود پرده ی عصمت پاره شود را بپوشاند تا حاجبی بین آن حضرت و خدا در

میان نباشد، حتی حجاب‌های نوری را. عمده آن است که متوجه مقام قرب اولیاء الهی باشید و در آن فضا معنای استغفار آن‌ها را درک کنید. علاوه بر آن ابن‌سینا نکته‌ی ظریفی در این رابطه دارد که در جای خود سخن عالمانه‌ای است. او می‌فرماید استغفار اولیاء الهی «لِلدَّفْع» است بر عکس استغفار ما که «لِلرَّفْع» است. ما استغفار می‌کنیم که خدایا آلودگی‌هایی که مرتکب شده‌ایم را رفع کن ولی آن‌ها از خدا طلب دفع گناه می‌کنند که خداوند مانع نزدیکی گناه به آنان شود و از این طریق مقام عصمت خود را حفظ می‌کنند. موفق باشید